pedagogical problems of physical culture (physical culture and sports). № 6 (137). 92–96. URL: https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2021.6(137).22

6. Starchuk O.O. (2010) Pedagogical conditions for the formation of physical readiness of future officers for professional activity in the process of military-professional training. Bulletin of the National Academy of the State Border Guard Service of Ukraine. Issue 3. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadps_2010_3_13.

7. Yagupov V.V. (2019) Theory and methodology of military-pedagogical research: textbook. K.: Ivan Chernyakhovsky National University of Physical Education. 444.

8. Yagupov V., Konovalov D. (2022) The essence and content of the physical readiness of future officers of the ground forces for professional activity. Military Education. № 45. 283-293.

DOI: https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2025.04(190).17
УДК 796.41. 796.03: 94 (477)

Лях-Породько О.О.
кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент,
кафедра історії та теорії олімпійського спорту,
Національний університет фізичного виховання та спорту України, м. Київ
https://orcid.org/0000-0003-4165-1646
Щербашин Я.С.
кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент,
кафедра історії та теорії олімпійського спорту,
Національний університет фізичного виховання та спорту України, м. Київ
https://orcid.org/0000-0001-9579-0022
Лях-Породько С.О.
здобувач вищої освіти ступеня бакалавр, спеціальності 017 Фізична культура і спорт,
студент першого курсу,
Національний університет фізичного виховання та спорту України, м. Київ

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ СПОРТИВНИХ ОЛІМПІАД СПІЛКИ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ

У статті здійснено аналіз діяльності Спілки Української Молоді. Встановлено, що у 2025 році Спілка Української Молоді відзначає 100 років існування. За цей час різні сфери життєдіяльності суспільства були актуальними ділянками діяльності СУМ як в Україні так і за кордоном. Особливу роль у повсякденній праці активістів Спілки Української Молоді займає тіловиховання, спорт та олімпійські традиції. СУМ у діаспорі розгорнув жваву спортивну діяльність у Франції, Німеччині, Бельгії, Великій Британії, США, Канаді, Австралії та в інших країнах. Були створені спортивні осередки, клуби, команди з різних видів спорту: футбол, волейбол, легка атлетика, хокей тощо.

З'ясовано, що в Європі діяльність Спілки Української Молоді була цілісна, організована та масштабна. Особливою ділянкою праці сумівців був спорт та олімпійські змагання. Виявлено, що з 1974 року актив Спілки Української Молоді розпочав проводити Європейські спортивні Олімпіади. Вони відбувались у Німеччині, Франції, Великій Британії. Про популярність цих змагань свідчать декілька фактів: чисельність учасників, цікава програма змагань, щорічне проведення, увага з боку засобів масової інформації, підтримка різних українських діаспорних організацій, єднання з олімпійськими традиціями тощо.

Проаналізовано особливості підготовки, організації та проведення Європейських спортивних Олімпіад Спілки Української Молоді як феномену єднання українців цілого світу у боротьбі за свободу поневоленої України.

Ключові слова: спорт, олімпійські змагання, Спілка Української Молоді, Європа.

Lyakh-Porodko O.O., Shcherbashyn Y.S., Lyakh-Porodko S.O. Features of the organization and holding of the European Sports Olympiads of the Union of Ukrainian Youth. *The article analyzes the activities of the Union of Ukrainian Youth. It is established that in 2025 the Union of Ukrainian Youth will celebrate 100 years of existence. During this time, various spheres of society have been relevant areas of activity of the Union of Ukrainian Youth both in Ukraine and abroad. A special role in the daily work of activists of the Union of Ukrainian Youth is occupied by physical education, sports and Olympic traditions. The Union of Ukrainian Youth in the diaspora has developed lively sports activities in France, Germany, Belgium, Great Britain, the USA, Canada, Australia and other countries. Sports centers, clubs, teams in various sports were created: football, volleyball, track and field athletics, hockey, etc.*

It is found that in Europe the activities of the Union of Ukrainian Youth were holistic, organized and large-scale. A special area of work of the Union of Ukrainian Youth was sports and Olympic competitions. It was revealed that since 1974, the Ukrainian Youth Union has been holding the European Sports Olympiads. They were held in Germany, France, and Great Britain. Several facts testify to the popularity of these competitions: the number of participants, an interesting program of competitions, annual holding, attention from the media, support from various Ukrainian diaspora organizations, unity with Olympic traditions, etc.

The features of the preparation, organization, and holding of the European Sports Olympiads of the Ukrainian Youth Union as a phenomenon of the unity of Ukrainians from all over the world in the struggle for the freedom of enslaved Ukraine are analyzed.

Keywords: *sport, Olympic competitions, Ukrainian Youth Union, Europe.*

Постановка проблеми та аналіз літературних джерел. Цього року Спілка Української Молоді відзначає 100-ліття. За цей час досягнуто багато вершин. І однією з найяскравіших та успішних ділянок праці сумівців є тіловиховання, спорт та олімпійські змагання [3]. Враховуючи, що у Європі українська діаспора одна з найчисельніших у світі, то не дивно, що різні спортивні імпрези відбувались саме тут. Слід зазначити, що високий рівень організованості української діаспори став підґрунтям єднання й комунікації між ними з різних країн (Франція, Німеччина, Бельгія, Італія, Велика Британія тощо).

У Європі відбулось чимало глобальних спортивних подій, зокрема на початку 1970-х років – Олімпійські ігри 1972 року й чемпіонат світу з футболу 1974 року у Німеччині. Отже, українська діаспора у Європі мала всі можливості долучитись до світових спортивних форумів своїми акціями. Наприклад, Спілка Української Молоді у 1972 році у часі проведення Олімпійських ігор у Мюнхені (Німеччина) організувала Перший Світовий Олімпійський Здвиг [4]. Ці заходи та інші подібні спортивні турніри стали фундаментом для проведення з 1974 року щорічних Європейських спортивних Олімпіад Спілки Української Молоді.

Мета статті – здійснити аналіз та виявити особливості організації та проведення Європейських спортивних Олімпіад Спілки Української Молоді.

Методи дослідження: аналіз науково-методичної літератури, архівних фондів та першоджерел, описовий метод.

Виклад основного матеріалу дослідження. Один з активістів Спілки Української Молоді у Франції, Зенон Коваль, згадував ось таке про Європейські спортивні Олімпіади СУМ: «Олімпіади давали можливість старшому юнацтву далі зустрічатися після 18-го року життя так само як і під час Європейських зимових вишкільних таборів, які відбувалися в Бельгії на Франкополі. На Олімпіадах змагалися команди з Бельгії, Великої Британії, Німеччини і Франції, і чергували у кожній із цих країн. Головними видами спорту були атлетика, футбол, відбиванка, настільний теніс, шахи. Були також інші розвагові змагання» [6].

Популярність цих спортивних імпрез залишаються у пам'яті й понині. А як же ж виникла ідея їх проводити? Є ось така версія: «Думка про Сумівські Олімпіяди виринула вперше на світовому Злеті Дружинників в Гомадінген. Два роки та чудова ідея була тільки теорією кількох захоплених спортовців. Аж на засіданню Европейської Конференції на початку 1974 року рішено відбути перший спортовий злет на «Тарасвіці» в Англії. Сама ініціатива вийшла від молодих сумівців, головно з Англії. Друг Василь Яроцький, Реф. Фізкультури при КУ СУМ в Анлії підійшов ділово до справи, виготовив програму Спортового Злету й правильник спортових змагань» [1, с. 19].

Варто зазначити, що в організаторів було мало часу для підготовки. Однак, не зважаючи на цей фактор, вони полагодили всі питання й організували чудові спортивні заходи. Про це так згадує учасник з Бельгії: «До Злету було всього чотири місяці – це дуже короткий час, щоб дійсно щось доброго зробити. В Бельгії на літньому таборі на Франкополі, пішла завзята підготовка. Вже в перших днях програма таборової олімпіяди була готова. Душею цього був Богдан Качмарський (він же ж пів вагона різнорідного спортового причандалля навіз на табір). Все таки труднощі були великі: невигідний терен, брак спортових середників, до того ще погода дошкулювала» [1, с. 19].

Не даремно у наведеній цитаті був згаданий Богдан Качмарський. Він є активістом Спілки Української Молоді й одним із співорганізаторів спортивної Олімпіади СУМ. Богдана Качмарського як провідника цієї ідеї назвав й Зенон Коваль, підтвердивши його роль та значення. До речі пан Богдан окрім організаторського досвіду має унікальну колекцію світлин з кожної Європейської спортивної Олімпіади Спілки Української Молоді.

У програмі І Європейської спортивної Олімпіади, яка відбулась в Англії, були різні види спорту: футбол, настільний теніс, шахи. Ось як учасник з Бельгії підсумовував спортивну Олімпіаду 1974 року: «Маємо ще рік, щоб «достойно» приготовитись: клянемось з трофеями в руках вернутись домів. Тепер ми тільки з одним вернулись: ми не побідили, але зрозуміли суть спорту. Тому хочу повторити слова педагога і спортовця, основоположника комітету міжнародних олімпійських ігрищ, барона де Кубертена: «Суть Олімпійських ігрищ не перемога, але співучасть, не бій є ціллю, але лицарськість» [1, с. 19].

ІІ Європейська спортивна Олімпіада СУМ відбулась у 1975 році у Німеччині. Один із учасників ось такі мав спогади: «При кінці липня в мальовничих гірських околицях південно-східньої Німеччини на сумівській табір в Гомандінген почали з'їзджатися сумівці-спортовці, щоб «відплатитись» за минулорічні недосягнення в Англії» [2, с. 22].

Змагання розпочалися запеклими матчами у відбиванці. СУМ Великобританії програв СУМ Німеччині 0:3. Однак у змаганнях з настільного тенісу СУМ Великої Британії взяв реванш у німців – 4:1. До того ж у змаганнях пар також перемога була за сумівцями з Англії. Про футбольний змаг цих двох сумівських команд очевидець писав таке: «Кульмінаційним пунктом цього дня був футбол: СУМ Німеччини – СУМ Англії. Друзі з Великобританії натискали на нашу браму, як козаки на ворога. Треба об'єктивно признати, що це приїхала добре вишколена спортова дружина, готова змагатися й «боротись до загину»! СУМ Англії, очевидно виграв (6:2). Гра виснажила обі сторони. Дехто зі спраги мало що не позалазив у пляшки з лімонади. До пізньої ночі лунали співи та гуділи жарти і палкі дискусії, про те, хто кого більше копнув» [2, с. 22]. Як ми бачимо змагання «розгорілися не на жарт», бо всі жадали перемоги та ще па'ятали минулорічні поразки та звитяги.

Отже, наступний день мав стати ще більш палаючим. Воно так і трапилось. Адже футбольний матч між СУМ Бельгії та СУМ Великобританії зап'ятався надовго учасникам та глядачам: «Бідні» друзі з Бельгії «дістали в шкуру»: до цього ж «англійці» не подарували їм ні одного голя (23:0)» [2, с. 22]. На цьому дива та фантастика не завершилась. Бо бельгійці взяли не очікуваний реванш у англійців у змаганнях з волейболу 3:2. Цього ж дня відбулись й інші змагання з легкої атлетики, настільного тенісу та шахів.

Всі очікували з нетерпінням фінальні змагання: «Нарешті прийшли фінали – кульмінаційний пункт Спортового Злету: всі спортовці «змагались до загину». От для прикладу фінал футболу Англія – Німеччина. Гра йшла ввесь час в повному напруженні. Перша частина минула без голів. В другій частині друзі з Англії почали чимдуж налягати, проте «німці» вперто боронили свої позиції. Здавалось вже, що треба буде продовжувати гру, аж тут 15 хвилин перед

закінченням «англієць» дав голя. Запеклість друзів з Німеччини десь зникла. Пішло ще два голі – «німаки» програли 3-0» [2, с. 22]. Водночас СУМ Німеччини здобули перемогу на СУМ Англії у волейболі з рахунком 3:1.

На завершення Олімпіади та для урочистостей до спортсменів завітав голова Центральної Управи Спілки Української Молоді друг Омелян Коваль. У своїй промові він підбадьорив юних спортовців й наголосив на значенні національного виховання молоді й важливості занять спортом. Окрім цього, Омелян Коваль урочисто винагородив переможців. Приємним сюрпризом для учасників було започаткування особливої відзнаки за чесну гру. Цьогоріч її здобули сумівці з Бельгії, яких нагороджував заступник голови ЦУ СУМ Андрій Гайдамаха.

ІІІ Європейська спортивна Олімпіада СУМ відбулась у 1979 році у Бельгії. Про організацію та проведення змагань часопис «Свобода» (США) писав наступне: «На Оселі Франкополе, в Бельгії, відбулася однотижнева 3-тя Европейська Спортова Олімліяда СУМ, в часі від 25-го серпня до 1-го вересня ц.р., в якій взяли участь спортові групи СУМ з Німеччини, Франції та Бельгії. Олімпіада була підготовлена з рамени Европейської Конференції СУМ, силами КУ СУМ в Бельгії. Участь в Олімпіяді взяло 75 юнаків і юначок, віком понад 16 років. У тому з Німеччини – 18, з Франції – 16 і з Бельгії – 41» [5, с. 6].

У програмі Олімпіади були такі види спорту: легка атлетика, футбол, волейбол, настільний теніс, шахи, стрільба, п'яти та десятиборство. Цього року програма змагань була розширена, що свідчить про популярність Олімпіади СУМ.

Приведу статистичну інформацію про результати переможців змагань. Легка атлетика: юнаки – біг на 100 м – Зубрицький Роман (Бельгія), 200 м – Пастернак Іван (Франція), 1000 м – Димид Петро (Бельгія), естафета – команда Бельгії (Зубрицький Р., Коваль З., Леменс Н., Грушка І.), стрибок у довжину – Ксенич Іван (Бельгія), стрибок у висоту – Дратвінський Володимир (Франція), метання ядра – Вілич Лев (Німеччина), метання молота – Дзвонківський Петро (Німеччина), метання диску – Вілич Лев (Німеччина); юначки – біг на 100 м – Дебрицька Д. (Німеччина), 200 м – Залізняк Ліда (Німеччина), 400 м – Пастернак Галя (Франція), естафета – команда Бельгії (Димид Софія, Ядута Оксана, Лавриненко Дарія, Михайлюк Дарія), стрибок у довжину – Дебрицька Дарія (Німеччина), стрибок у висоту – Дебрицька Дарія (Німеччина), штовхання ядра – Пастернак Галя (Франція). Загальний підсумок змагань з легкої атлетики такий: СУМ з Бельгії – 122 очок, СУМ з Німеччини – 111, СУМ з Франції – 96.

Футбол: СУМ з Німеччини – 10:3, СУМ з Бельгії – 5:4, СУМ з Франції – 1:9.

Волейбол: юнаки – СУМ з Німеччини – 4:2, СУМ з Бельгії – 2:2, СУМ з Франції – 0:4; юначки – СУМ з Бельгії – 2:0, Збірна Німеччини та Франції – 0:2.

Настільний теніс (мішані): СУМ з Німеччини – 11:3, СУМ з Бельгії – 9:5, СУМ з Франції – 1:13.

Шахи: СУМ з Бельгії – 5:1 (З. Коваль, І. Грушка, Д. Худьо), СУМ з Франції – 2,5:3,5, СУМ з Німеччини – 1,5:4,5.

Стрільба: СУМ з Бельгії (Б. Качмарський, Р. Рожак, П. Осмальський), СУМ з Німеччини, СУМ з Франції.

П'ятиборство: Дебрицька Дарія (Німеччина), Лавриненко Анна (Бельгія).

Десятиборство: Матвіїв Марсель (Франція).

Загальний підсумок змагань з усіх видів спорту: СУМ з Бельгії – 18 очок, СУМ з Німеччини – 15, СУМ з Франції – 10. Кубок з легкої атлетики здобула команда СУМ з Бельгії, кубок Чесної гри отримали спортсмени команди СУМ з Франції, срібну медаль 50-ліття Організації Українських Націоналістів за прикладу спортивну поведінку одержав о. диякон Євген Небесняк (СУМ Німеччина). Також були й інші нагороди: Кубок Українського Допомогового Комітету в Бельгії, кубок Об'єднання Українок Бельгії, срібна медаль видавництва «Авангард», срібна медаль видання «Крилаті». Срібну медаль часопису «Крилаті» отримав Михайло Димид (Бельгія), який разом зі спортивними успіхами ще й склав іспит на Виховника СУМ першого ступеня.

У часі завершення Олімпіади СУМ інженер І. Левицький, заступник голови Європейської Конференції Спілки Української Молоді, виказав особливе призначення та подяку спортивному референту другові Богдану Качмарському за підготовку та успішне проведення змагань. Він також подякував медичному персоналу в особі подруги Марусі Войнаровській за дбайливе піклування всіх учасників, особливо тих хто отримав спортивні травми. Окрему подяку він висловив всім хто цілодобово працювали на кухні й дуже смачно годували учасників змагань. Також щира вдячність була виказана подружжю Ходорковських за їх допомогу з боку Управи Виховного Центру.

Підсумок ІІІ Європейської спортивної Олімпіади СУМ був такий: «Третя Европейська Олімпіяда СУМ пройшла з повним успіхом і моральним задоволенням учасників та організаторів. До успішного проведення Олімпіяди причинилася в деякій мірі добра погода, що звичайно належить до рідких у дощовій Бельгії. Крім спортових змагань учасники Олімпіяди користали також з франкопільських приміщень для культурної розваги вечорами, про що подбали організатори в формі висвітлення фільмів (П. Липа з Німеччини) і діяпроглядок (Б. Качмарський). Також відбули спільну поїздку до новопосвяченої каплиці в Українському Домі в Льєж на Богослуження в неділю. Товариські гри і співочі вечори зблизили духово всіх учасників в нерозривний ланцюг сумівської і національної дружби» [5, с. 6].

У наступні роки традиція проведення Олімпіад СУМ була продовжена: IV – 1980, V – 1981, VI – 1982, VII – 1984 тощо. IV та VII Європейські спортивні Олімпіади СУМ були унікальними в першу чергу тому, що проводились в один рік з Олімпійськими іграми. Це було фантастично, бо учасники сумівських Олімпіад своїми акціями мали змогу пробудити міжнародну спільноту до проблеми поневолення України радянським союзом.

Висновок. Ідея проведення Олімпіад Спілки Української Молоді у Європі перетворилася на цілісний феномен соціально-культурної та спортивно-олімпійської діяльності українців у діаспорі. Регулярне проведення Олімпіад з учасниками з різних країн Європи яскраво демонструвало популярність цих змагань. Преса дуже уважно слідкувала за перебігом подій Олімпіади. Бо ж навіть часописи в США публікували статті про європейські змагання. У програмі Олімпіад були найпопулярніші види спорту. Хоча учасники і здобували перемоги, але завжди дотримувались концепції Чесної гри. Це підтверджувало гуманістичну цінність змагань, який єднав українців цілого світу.

Перспективами подальших досліджень будуть спрямовані на здійснення аналізу й виявлення особливостей організації та проведення наступних Європейських спортивних Олімпіад спілки Української Молоді.

Література

1. В.Р. Спортовий Злет СУМ на Тарасівці – 1974. *Крилаті*. 1974. Ч. 11-12. С. 19.

2.Другий Европейський Спортовий Злет СУМ. Крилаті. 1975. Ч. 9. С. 22.

3.Лях-Породько О., Шуневич А. Діяльність Спілки Української Молоді у часі проведення Ігор XXI Олімпіади 1976 року. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Вітчизняна наука на зламі епох: проблеми та перспективи розвитку»: Зб. наук. праць. – Переяслав-Хмельницький, 2019. – Вип. 49. – С. 187-190.

4.Лях-Породько О., Шуневич А. Особливості діяльності Спілки Української Молоді у часі проведення Ігор XX Олімпіади 1972 року. Матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації»: Зб. наук. праць. – Переяслав-Хмельницький, 2019. – Вип. 43. – С. 552-554.

5.Сумівська Пресова Служба. Відбулась Третя Европеська Спортова Олімпіяда СУМ. *Свобода*. 1979. Ч. 237. С. 6.

6.Zenon Kowal. Сімейний архів. Спогади, 2025.

References

1. V.R. (1974) Sportivnyy Zlet SUM na Tarasovtsakh Sports [Rally of the Ukrainian Youth Union on Tarasivka]. *Krylaty*. Vyp. 11-12. P. 19.

2. (1975) Druhyy Evropeys'kyy Sportovyy Zlet SUM [Second European Sports Rally of the Ukrainian Youth Union]. *Krylaty*. Vyp. 9. P. 22.

3. Lyakh-Porodko O., Shunevych A. (2019) Diyal'nist' Spilky Ukrayins'koyi Molodi u chasi provedennya Ihor XXI Olimpiady 1976 [Activities of the Union of Ukrainian Youth during the Games of the XXI Olympiad of 1976]. *Materials of the All-Ukrainian Scientific and Practical Internet Conference "Domestic Science at the Turn of Epochs: Problems and Development Prospects": Collection of Scientific Works.* – Pereyaslav-Khmelnytskyi. Vyp. 49. P. 187-190.

4. Lyakh-Porodko O., Shunevych A. (2019) Osoblyvosti diyal'nosti Spilky Ukrayins'koyi Molodi u chasi provedennya Ihor XX Olimpiady 1972 [Peculiarities of the activities of the Union of Ukrainian Youth during the Games of the XX Olympiad of 1972]. *Materials of the International Scientific and Practical Internet Conference "Trends and Prospects for the Development of Science and Education in the Conditions of Globalization": Collection of scientific works.* Pereyaslav-Khmelnytskyi. Vyp. 43. P. 552-554.

5. (1979) Sumivs'ka Presova Sluzhba. Vidbulas' Tretya Evropes'ka Sportova Olimpiyada SUM [Sumy Press Service. The Third European Sports Olympiad of the SYM was held. *Svoboda*. Vyp. 237. P. 6.

6. Kowal Z. (2025) Simeynyy arkhiv. Spohady [Family Archive. Memories].

DOI: https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2025.04(190).18

Маліков М. В.
доктор біологічних наук,
професор кафедри медико-біологічних основ
фізичної культури і спорту
Запорізький національний університет, м. Запоріжжя, Україна
orcid.org/0000-0001-8033-872X
Тищенко В.О.
доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор,
професор кафедри теорії та методики фізичної культури і спорту,
Запорізький національний університет, м. Запоріжжя
orcid.org/0000-0002-9540-9612
Симонік А. В.
кандидат біологічних наук,
доцент кафедри фізичної культури і спорту
Запорізький національний університет, м. Запоріжжя, Україна
orcid.org/0000-0001-8574-8744
Силантьєв Д.О.
кандидат педагогічних наук
доцент кафедри фізичної культури і спортуЗапорізький національний університет, м. Запоріжжя, Україна
orcid.org/0009-0000-3992-4102

БІОМЕХАНІЧНИЙ АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ТЕХНІКИ ВИКОНАННЯ ГРЕБКА У СПОРТСМЕНІВ РІЗНОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ В АКАДЕМІЧНОМУ ВЕСЛУВАННІ

Дослідження присвячене біомеханічному аналізу техніки виконання гребка у спортсменів різної кваліфікації в академічному веслуванні. Було проведено відеоаналіз та використано інерційні сенсори для оцінки кутів згину суглобів, синхронізації рухів та стабільності техніки. У досвідчених веслувальників кути згину суглобів були ближчими до оптимальних значень: кут згину колінного суглоба, кульшового суглоба та синхронізація рухів. У спортсменів-початківців виявлено більшу варіабельність техніки, нестабільну координацію та коротшу довжину гребка. Це свідчить про недостатню ефективність передачі зусиль і втрату потужності. Аналіз показав, що основними проблемами початківців є неефективне використання сили ніг, нестабільність моторного контролю та недостатня мобільність суглобів. Запропоновано тренувальні методики для покращення техніки, зокрема корекцію кутів згину,